

Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek i.o.

Aan de colleges van burgemeester en wethouders en de raden van de gemeenten Blaricum, Bussum, Hilversum, Huizen, Laren, Muiden, Naarden, Weesp en Wijdmeren

POSTBUS 9900
1201 GM HILVERSUM
BEZOEKADRES:
DUDOKPARK 1
WWW.VRGOOIENVECHTSTREEK.NL

DATUM 16 maart 2006
BEHANDELD DOOR A.P.M. van Schoten
TELEFOON (035-) 6292154
BIJLAGEN raadsbesluit
BETREFT Randvoorwaarden regionalisering brandweer

In afgelopen periode hebben wij de colleges van B&W en de raden van de gemeenten in Gooi en Vechtstreek gevraagd zich uit te spreken over richtinggevende randvoorwaarden aan de door het kabinet voorziene regionalisering van de brandweer. De volledige opbrengst van de bespreking daarvan in de raadscommissies kunt u inzien op de hierboven genoemde website van de Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek i.o.

Na behandeling in de raadscommissies van alle negen gemeenten is die opbrengst door de Stuurgroep Veiligheidsregio besproken met alle burgemeesters. Het is bij uitstek de rol en taak van de Stuurgroep om nu een integratie van specifieke opvattingen tot stand te brengen. Dat hebben wij gedaan in deze brief.

Wij geven u nu eerst de beoordeling van de opbrengst van de behandeling in de raadscommissies (in Blaricum, Huizen en Wijdmeren heeft overigens ook behandeling in de raad plaatsgevonden).

I. De zes randvoorwaarden van de Stuurgroep Veiligheidsregio

De Stuurgroep Veiligheidsregio benoemde zes randvoorwaarden voor de regionalisering van de brandweer. Op elk hiervan wordt hierna ingegaan.

1. Laren wil dat met het oog op de democratische legitimatie het budgetrecht aan de raad blijft. De Stuurgroep Veiligheidsregio stelt vast dat voor de regionalisering van de brandweer verplicht de vorm van een gemeenschappelijke regeling zal worden voorgeschreven. In die vorm kan er – zuiver wettelijk bezien – geen sprake zijn van budgetrecht van de gemeenteraden. Uiteraard blijft het zo dat de raden desgewenst vooraf sturing kunnen geven aan de begrotingsvoorbereiding van het bestuur van de gemeenschappelijke regeling (het Veiligheidsbestuur) in welk bestuur alle burgemeesters zitting zullen hebben. Muiden vraagt nadrukkelijk aandacht voor de controle op de financiële ontwikkelingen bij de geregionaliseerde brandweer. Een rekenkamer ofwel een rekenkamerfunctie dient naar het

oordeel van Muiden absoluut goed geregeld te zijn.

De Stuurgroep Veiligheidsregio onderstreept de aandacht die Muiden voor de financiële controle vraagt. Bij de vormgeving van de Veiligheidsregio is dit ook een punt dat nadrukkelijk in de bestuurlijke aandacht staat. Goede bestuurlijke aansturing vooraf en adequate controle op de bedrijfsvoering achteraf zullen beide goed geregeld moeten worden. Bij de controle achteraf is een rekenkamer of rekenkamerfunctie zeker van belang.

De Stuurgroep heeft zich daarom georiënteerd op de terzake geldende wetgeving. De Veiligheidsregio (waarvan de regionale brandweer onderdeel wordt) zal een gemeenschappelijke regeling zijn die als verlengd lokaal bestuur door de gemeenteraden zal worden gecontroleerd. Om die reden heeft de wetgever in (artikel 184 van) de Gemeentewet bepaald dat de gemeentelijke rekenkamer(commissie)s bevoegd zijn onderzoek te doen met betrekking tot het gevoerde bestuur van de gemeenschappelijke regeling. Het instellen van een aparte rekenkamer(commissie) is om die reden dan ook niet in de Wet gemeenschappelijke regelingen opgenomen.

Ten aanzien van de specifieke situatie in Gooi en Vechtstreek merkt de Stuurgroep het volgende op. Gegeven hun wettelijke positie is het voor de hand liggend om de gemeentelijke rekenkamer(commissie)s te verzoeken om tot onderlinge afstemming te komen. Die afstemming kan behalve op (voornemens met betrekking tot een) onderzoeksprogramma overigens ook betrekking hebben op andere gemeenschappelijke regelingen dan die voor de Veiligheidsregio en de regionale brandweer.

Het is de Stuurgroep bekend dat de rekenkamer van de gemeente Bussum recent besloten heeft onderzoek te verrichten naar de regionale brandweer. Naar de opvatting van de Stuurgroep kunnen de ervaringen die daarbij worden opgedaan relevante informatie opleveren voor de genoemde onderlinge afstemming van de rekenkamer(commissie)s. Dan kan ook beoordeeld worden of daarmee in een adequate controle op de regionale brandweer voorzien is. Als dat oordeel negatief zou uitvallen, dan kan het vormen van een eigenstandige rekenkamer(commissie) voor de regionale brandweer worden overwogen.

De Stuurgroep kiest ervoor de eerste randvoorwaarde ('een goede regeling van de politiek-bestuurlijke legitimiteit en dus van de democratische controle') als volgt aan te vullen:

EEN GOEDE REGELING VAN DE POLITIEK-BESTUURLIJKE LEGITIMITEIT EN DUS VAN DE DEMOCRATISCHE CONTROLE, WAARONDER BEGREPEN COÖRDINATIE VAN DE REKENKAMER(FUNCTIE)S VAN DE REGIOGEMEENTEN

2. De tweede randvoorwaarde wordt door de gemeenten onderschreven en blijft daarom ongewijzigd:

ORGANISATORISCHE INBEDDING IN DE GEMEENTELIJKE WERKPROCESSEN OP HET GEBIED VAN RISICOBEHEERSING EN INTEGRALE VEILIGHEID

3. Naarden stelt voor de derde randvoorwaarde ('behoud van de vrijwilligers') iets aan te scherpen.

De Stuurgroep Veiligheidsregio is het daarmee eens en heeft deze randvoorwaarde als volgt geformuleerd:

BEHOUD VAN DE VRIJWILLIGERS MET SPECIFIEKE AANDACHT VOOR WERVING EN RECHTSPPOSITIE

4. Met betrekking tot de vierde randvoorwaarde ('geen meerkosten boven de huidige brandweerbegrotingen, tenzij daarmee niet zou kunnen worden voldaan aan het door het rijk nog vast te stellen basisniveau van brandweezorg') wil Huizen geen één op één overdracht van alle in de gemeentebegroting opgenomen directe en indirecte brandweerkosten. Daarvoor geeft Huizen de volgende argumenten: niet elk gemeentelijk korps voldoet aan het basisniveau brandweezorg, terwijl anderszins ook sprake kan zijn van extra lokale lasten (bijv. duikploegen); relevante verschillen in begrotingssystematiek van gemeenten dienen

financieel op basis van een uniforme systematiek te worden herberekend (bijv. afschrijvingstermijnen, tijdelijke kosten voormalig personeel, overhead); en de overheadkosten van een gemeente hebben betrekking op de bemoeienis van die gemeente met de brandweezorg en het elders uitvoeren daarvan betekent niet dat deze zorg volledig verdwijnt.

De Stuurgroep merkt hierbij op dat de hier bedoelde één-op-één overdracht één van de elementen uit de visie op het eindbeeld van de brandweercommandanten is maar dat dit door de Stuurgroep niet als zodanig is voorgesteld. Naar aanleiding van de overige punten wordt deze randvoorwaarde door de Stuurgroep Veiligheidsregio overigens wel als volgt herschreven:

DE BIJDAGEN VAN DE INDIVIDUELE GEMEENTEN AAN DE KOSTEN VAN DE REGIONALE BRANDWEER WORDEN GERELATEERD AAN HET VERSCHIL TUSSEN DE FEITELIJKE KWALITEIT VAN DE GEMEENTELIJKE BRANDWEERZORG EN HET VAST TE STELLEN GEWENSTE KWALITEITSNIVEAU

5. Met betrekking tot de vijfde randvoorwaarde ('geen ongewenste verschillen in de kwaliteit van de brandweezorg binnen de regio') stellen Weesp en Naarden dat de kosten van het wegwerken van eventuele kwaliteitsverschillen moeten worden gedragen door de gemeente waarin op de kwaliteitsverbetering wordt geïnvesteerd. Daarom wordt deze randvoorwaarde door de Stuurgroep Veiligheidsregio als volgt herschreven:

GEEN ONGEWENSTE VERSCHILLEN IN DE KWALITEIT VAN DE BRANDWEERZORG BINNEN DE REGIO; INDIEN IN EEN GEMEENTE MOET WORDEN GEÏNVESTEERD IN KWALITEITSVERBETERING TENEINDE TE KUNNEN VOLDOEN AAN HET VAST TE STELLEN GEWENSTE KWALITEITSNIVEAU ZIJN DE DAARMEE VERBONDEN KOSTEN VOOR REKENING VAN DIE GEMEENTE

6. Blaricum formuleert als randvoorwaarde het behoud van het eigen korps en Wijdmeren een in de uitvoering op gemeentelijke schaal georganiseerde brandweerorganisatie. De Stuurgroep Veiligheidsregio heeft met het oog daarop de zesde randvoorwaarde ('een in de uitvoering sterk decentraal, bijvoorbeeld districtsgewijs, georganiseerde brandweerorganisatie') als volgt geformuleerd:

EEN IN DE UITVOERING STERK DECENTRAAL GEORGANISEERDE BRANDWEERORGANISATIE DIE AANSLUITING VINDT BIJ HET GEMEENTELIJKE NIVEAU

II. Toe te voegen randvoorwaarden

De behandeling van het voorstel in de regiogemeenten heeft geleid tot het aanreiken (door diverse gemeenteraden) van aanvullende randvoorwaarden.

7. Blaricum wil dat de reddingsbrigade onderdeel van de brandweer zal blijven en derhalve zal worden betrokken bij de regionalisering. De Stuurgroep Veiligheidsregio vindt dat nader moet worden onderzocht op welke wijze aan deze wens tegemoet gekomen kan worden. Op overeenkomstige wijze moet naar de mening van de Stuurgroep dan onderzoek gedaan worden naar de situatie in Huizen, Naarden en Wijdmeren. De Stuurgroep heeft de volgende randvoorwaarde toegevoegd:

ONDERZOEK NAAR OPTIMALISERING VAN DE SAMENWERKING TUSSEN DE REDDINGSBRIGADES EN DE REGIONALE BRANDWEER

8. Bussum, Hilversum, Naarden en Huizen benoemen als randvoorwaarde dat er een rapportage moet komen over mogelijke efficiency- en schaalvoordelen van de regionalisering.

De Stuurgroep Veiligheidsregio is het daarmee eens en heeft de volgende randvoorwaarde toegevoegd:

EEN RAPPORTAGE OVER MOGELIJKE EFFICIENCYVOORDELEN VAN DE REGIONALISERING

9. Bussum vraagt om waarborging van een in financieel opzicht rechtvaardige / redelijke overdracht van gemeentelijke eigendommen. Naarden wenst behoud van een lokale kazerne die niet wordt overgedragen in eigendom (maar wordt verhuurd) aan de regionale brandweer. Ook Huizen wil geen eigendomsoverdracht maar verhuur van de brandweerkazerne en van een eventuele tweede uitrukpost en wil dat bij de regionalisering de mogelijkheid van regionale medefinanciering van de tweede uitrukpost wordt gezien. Blaricum wil het behoud van zeggenschap over de locatie van de brandweerkazerne en Laren wenst te blijven beschikken over een eigen brandweerkazerne. Wijdmeren verzoekt om op korte termijn duidelijkheid te verschaffen over het overdragen van gebouwen.
- De Stuurgroep Veiligheidsregio heeft hiernaast op andere wijze van verschillende gemeenten signalen ontvangen die duiden op de behoefte om bij de regionalisering van de brandweer, en specifiek bij het overwegen van overdracht of beschikbaarstelling van onroerend goed, nadrukkelijk lering te trekken uit de gang van zaken bij de vorming van de regionale politieorganisatie.
- De Stuurgroep Veiligheidsregio meent daarom dat alleen nader en objectief onderzoek de gevraagde duidelijkheid kan verschaffen en heeft voor de volgende randvoorwaarde toegevoegd:

OP BASIS VAN EXTERN ONDERZOEK RECHTVAARDIGE EN REDELIJKE BESCHIKBAARSTELLING OF OVERDRACHT VAN GEMEENTELIJKE EIGENDOMMEN MET DUIDELIJKE UITGANGSPUNTEN VOOR DE KWALITEIT VAN HUISVESTING EN MATERIEEL EN VOOR DE TE VERREKENEN OVERHEAD EN INSTEMMINGSRECHT VOOR DE GEMEENTERADEN BIJ WIJZIGING VAN DE LOKATIE VAN UITRUKPOSTEN

10. Blaricum, Huizen, Laren en Naarden willen inspraak respectievelijk instemmingsrecht bij de benoeming van een (districts)commandant welke binnen de eigen gemeente komt te werken. Daarnaast wil Naarden dat het lokale korps wordt betrokken in de werving en selectie. De Stuurgroep Veiligheidsregio is het daarmee eens, met de kanttekening dat nu nog niet precies kan worden aangegeven op welke wijze de medezeggenschap in de regionale organisatie zal worden vormgegeven. De Stuurgroep heeft de volgende randvoorwaarde toegevoegd:

ADVIESRECHT VOOR MEDEWERKERS EN VRIJWILLIGERS EN INSTEMMINGSRECHT VOOR DE BURGEMEESTERS BIJ DE BENOEMING VAN LEIDINGGEVENDEN DIE ALS EERSTVERANTWOORDELIJKE OP GEMEENTELIJK NIVEAU WORDEN INGEZET

III. Over het vervolg

Blaricum stelt dat het college niet eerder een voorstel aan de gemeenteraad zal doen om tot een eventuele overdracht van de brandweer te komen dan nadat de financiële consequenties voor de gemeente voor de korte en lange termijn in beeld zijn gebracht. Ook Muiden wenst meer inzicht in de uitwerking voordat men ja zegt tegen de regionalisering. Naarden stelt dat het tempo van de regionalisering niet ten koste mag gaan van de zorgvuldigheid.

De Stuurgroep Veiligheidsregio heeft begrip voor deze opstelling en zal de gemeenten geen voorstellen doen voor overdracht van (delen) van de gemeentelijke brandweer zonder dat de hier bedoelde (financiële) consequenties duidelijk zijn.

Hilversum wil als randvoorwaarde duidelijkheid over het einddoel, te weten één brandweerorganisatie onder eenhoofdige leiding met gelijktijdige opheffing van alle lokale korpsen. Naarden stelt dat

efficiënt bestuurlijk handelen van belang is en dat daarom geen ontwikkelingen moeten worden opgestart zonder wettelijke kaders en geautoriseerde budgetten. Wijdemeren wil geen stappen zetten die de autonomie van de gemeente over de gemeentelijke brandweer aantasten, totdat duidelijkheid is verkregen in het kader van het wetgevingstraject. Wijdemeren kiest ervoor dat, in het geval de regionalisering door de wetgever verplicht wordt gesteld, de gehele gemeentelijke brandweerorganisatie inclusief de vrijwilligers in de regionale brandweer worden ondergebracht.

Het vorenstaande overziend kiest de Stuurgroep Veiligheidsregio, gehoord de opvattingen van alle burgemeesters, voor de volgende ontwikkelingslijn:

- a. de Stuurgroep zal de voorbereiding van de bestuurlijke besluitvorming door de gemeenten met betrekking tot de regionalisering van de brandweer voortzetten met inachtneming van de tien randvoorwaarden zoals ze hiervoor zijn geformuleerd;
- b. de Stuurgroep zal daarbij uitgaan van de omvorming van de huidige gemeentelijke korpsen tot één brandweerorganisatie onder bestuur van de te vormen Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek met een gezamenlijk nader te bepalen ambitieniveau;
- c. de Stuurgroep zal de gemeenten geen feitelijke voorstellen doen voor overdracht van (delen van) de gemeentelijke brandweer zonder dat de financiële consequenties duidelijk kunnen worden aangegeven;
- d. de Stuurgroep zal de gemeenten voorstellen doen voor realisering van deze overdracht op een nader te bepalen tijdstip dat samenvalt met de voor de regionalisering van de brandweer te realiseren wetgeving; gelet op het voornemen van het kabinet om deze wetgeving in de huidige kabinetsperiode af te ronden zal dat naar de huidige verwachting in de loop van 2007 zijn.

Dit betekent dat de regionalisering van de brandweer qua tijdspad losgekoppeld wordt van de totstandkoming van de Veiligheidsregio. Voor de Veiligheidsregio blijft de beoogde ingangsdatum 1 januari 2007. Ter voorkoming van mogelijke misverstanden: de Regionale Brandweerorganisatie zal (in zijn huidige vorm) dus vanaf die datum deel uitmaken van de Veiligheidsregio, besluiten over verdergaande regionalisering van de brandweer volgen daarna.

Voor uw informatie merken wij op dat door het ministerie van BZK ten behoeve van de ontwikkeling van de veiligheidsregio's aan elke regio (dus ook aan ons) een algemene bijdrage van €250.000,- ter beschikking is gesteld. Daarnaast hebben wij voor onderzoek naar de omvorming van de gemeentelijke brandweerkorpsen en voor huisvestingsonderzoek specifieke stimuleringsbijdragen aangevraagd én ontvangen van €350.000,-. De kosten die in de projectorganisatie worden gemaakt ten behoeve van de regionalisering van de brandweer worden uit deze bijdragen gedekt.

Wij achten het van groot belang dat alle colleges van burgemeester en wethouders en alle gemeenteraden deze ontwikkelingslijn onderschrijven en politiek-bestuurlijk accorderen. Daarom verzoeken wij u deze brief bij de eerstvolgende gelegenheid te agenderen en dan te besluiten met de voorgestelde ontwikkelingslijn in te stemmen.

Wij verzoeken u bij uw overwegingen het volgende te betrekken.

In de afgelopen maanden hebben de ondernemingsraden / onderdeelcommissies / personeelsvertegenwoordigingen van de brandweren van de regiogemeenten onderling overleg gevoerd over de inrichting van het medezeggenschapstraject voor de regionalisering van de brandweer. Zij zijn tot de conclusie gekomen dat het wenselijk is daarvoor een Bijzondere Ondernemingsraad (BOR) te vormen, zodat het overleg over de regionalisering gecentraliseerd kan worden gevoerd. Daarmee verbonden is de bereidheid van de bestuurders (in de zin van de Wet op de ondernemingsraden, dit zijn de gemeentesecretarissen en enkele commandanten) om het overleg met deze BOR hunnerzijds met één delegatie te voeren. BOR en bestuurders hebben inmiddels afgesproken dat een positieve beslissing van elke individuele gemeenteraad op het bijgevoegde concept-raadsbesluit zal worden beschouwd als een voorgenomen besluit (in de zin van de Wet op de ondernemingsraden) van het eigen bevoegd gezag tot regionalisering van de brandweer. Over dat voorgenomen besluit zal door de bestuurders aan de BOR advies worden gevraagd, waarbij het streven is om nog voor de raadsbehandeling van deze brief het advies van de BOR beschikbaar te hebben zodat het kan worden meegewogen bij de besluitvorming door de gemeenteraden. Op deze wijze wordt gewerkt met een heldere medezeggenschapsstructuur.

Bij ontbreken van zo'n positief raadsbesluit kan de BOR uiteraard de medezeggenschapsorganen van de desbetreffende gemeente niet vertegenwoordigen.

Wij stellen vast dat een grote meerderheid van de gemeenten verder wil met de voorbereiding van de regionalisering van de brandweer. Wij hebben er oog voor dat bij enkele gemeenten op dit moment nog aarzelingen bestaan. Daarom is in de formulering van de bovengeschetste ontwikkelingslijn goeddeels tegemoet gekomen aan de aard van de ingebrachte kanttekeningen. Wij menen dat hiermee alle gemeenten de ruimte is geboden voor een instemmende reactie.

Niettemin hebben wij van gedachten gewisseld over de situatie die zou ontstaan indien één of meer gemeenten die ruimte onverhoopt toch niet zouden kunnen vinden. Onze conclusie is dat in dat geval de bovengeschetste ontwikkelingslijn zal worden gevolgd, met dien verstande dat de resterende gemeenteraden dan tot 1 mei 2007 de tijd krijgen om alsnog te besluiten mee te doen. Dat betekent dat zij, tot het moment dat zij daar alsnog toe besluiten, niet participeren in de gezamenlijke voorbereiding van de vorming van één regionale brandweerorganisatie. Indien zij daartoe niet besluiten geldt voor deze gemeenten de straks door de wet voorgeschreven minimum-regionalisering.

Namens de Stuurgroep Veiligheidsregio

Elbert Roest

Bijlage

RAADSBESLUIT

De raad van de gemeente (naam);

gelezen de brief van de Stuurgroep Veiligheidsregio van 16 maart 2006;
gelet op het advies van het College van Burgemeester en Wethouders van (datum);

BESLUIT:

in te stemmen met de voorgestelde ontwikkelingslijn voor de regionalisering van de brandweer in de Gooi en Vechtstreek.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering
van (datum)

De griffier,

De voorzitter,